

у которого есть чему учиться // Митний брокер. – 2014. – № 5. – С. 49–52.

32. Федотов О. Державна митна справа в контексті проекту Угоди про асоціацію України з Європейським Союзом // «Особливості розвитку законодавства України»: Міжнародна науково-практична конференція, м. Донецьк, 15–16 листопада 2013 року. – Д. : Східноукраїнська наукова юридична організація, 2013. – 140 с.

33. Щодо облаштування підрозділів митного оформлення інформаційними терміналами: лист Державної митної служби України від 06.01.2012 р. № 18/12-04-121-ЕП // Митна газета. – 2012. – № 3. – С. 14.

34. Щодо проекту Угоди про асоціацію України з ЄС: лист Міністерства доходів і зборів від 24.10.2013 р. № 256/11/15-32-06-00-08.

УДК 339.543

Біленець Д.А., аспірантка кафедри
морського та митного права НУ «ЮА»

Процедури у пунктах пропуску як елемент реалізації правового режиму зони митного контролю

Стаття присвячена процедурам, які виникають: у пунктах пропуску через державний кордон для автомобільного сполучення; у пунктах пропуску через державний кордон для морського, річкового, повітряного та залізничного; у межах прикордонної смуги на державному кордоні; у морських і річкових портах, аеропортах, на залізничних станціях, територіях підприємств.

Ключові слова: зона митного контролю, митні процедури, державний кордон, пункт пропуску.

Стаття посвячена процедурам, виникаючим: в пунктах пропуску через державну границю для автомобільного сполучення; в пунктах пропуску через державну границю для морського, річкового, повітряного та залізничного; в межах прикордонної смуги на державній границі; в морських і річкових портах, аеропортах, на залізничних станціях, територіях підприємств.

Ключевые слова: зона таможенного контроля, таможенные процедуры, государственную границу, пункт пропуска.

The article is devoted to procedures arising: at checkpoints across the state border for road traffic; at checkpoints across the state border of sea, river, air and rail; within the border strip at the state border; in sea and river ports, airports, railway stations, premises.

Key words: zone of customs control, customs, state border crossing.

Актуальність теми. Економічні, політичні та соціальні зміни, що виникають на сучасному етапі, надають можливість подальшого прогресивного розвитку країни як органічної підсистеми світової економіки. Пріоритетами для країни мають стати забезпечення прав та свобод суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності під час переміщення товарів, предметів, транспортних засобів через митний кордон України і спрощення митних процедур та приведення вітчизняного митного законодавства у відповідність до європейських стандартів.

Розвиток зовнішньоекономічних відносин безпосередньо пов'язаний з переміщенням через митний кордон України товарів, предметів і транспортних

засобів, що, в свою чергу, надає певних особливостей процесу митного контролю та митного оформлення. Тому забезпечення стабільного економічного зростання країни залежить від розвитку зовнішньоекономічної діяльності, яка неможлива без ефективної реалізації та вдосконалення механізму здійснення митного контролю та митного оформлення товарів і транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України.

Аналіз досліджень. Дослідженню особливостей процесу здійснення митних процедур присвячені наукові праці О.П. Гребельника, П.В. Пашка, М.В. Гайшунова, Є.В. Додіна, С.В. Ківалова, Т.В. Корнєєвої, В.В. Прокопенка та ін., в яких висвітлюються аспекти проведення митного контролю та митного оформлення.

Виклад основного матеріалу. Митна справа є критично важливою галуззю для будь-якої держави. Вона є ключовим елементом у системі державної безпеки, не тільки політичної, а й насамперед економічної. Зусилля фіскальної служби спрямовані на перешкоджання ввезенню контрабандної та небезпечної продукції, яка підриває основи внутрішньої безпеки та економіки. Крім того, митна справа приносить вагомий прибуток державному бюджету, що робить її стратегічно важливою галуззю. Особливо актуально це для України, яка має надзвичайно вигідне географічне положення. Для його ефективного використання державі необхідно налагодити ефективний контроль в усіх напрямках кордону.

Митному контролю підлягають усі товари і транспортні засоби, що переміщуються через митний кордон України. Митний контроль передбачає проведення фіскальними органами мінімуму митних процедур, необхідних для забезпечення додержання законодавства України з питань державної цукоромитної справи. Обсяг таких процедур та порядок їх застосування визначаються відповідно до Митного кодексу, інших нормативно-правових актів, а також міжнародних договорів України. Митний контроль товарів, транспортних засобів перевізників у пунктах пропуску через державний кордон України здійснюється цілодобово відповідно до типових технологічних схем пропуску через державний кордон України автомобільних, водних, залізничних та повітряних транспортних засобів перевізників, що затверджуються Кабінетом Міністрів України [2].

Товари можуть переміщуватися через пункти пропуску (пункти контролю, пункти обліку), що розташовані на державному кордоні України у вантажних відправленнях, супроводжуваному багажі, несупроводжуваному багажі, ручній поклажі, міжнародних поштових та експрес-відправленнях. При цьому, при пропуску товарів, транспортних засобів через митний кордон України слід враховувати необхідність надання фіскальним органом відповідній особі дозволу на переміщення товарів, транспортних засобів через митний кордон України з урахуванням заявленої мети такого переміщення. Під засобом переміщення товарів через митний кордон митне законодавство розуміє вид транспорту, за допомогою якого здійснюється таке переміщення (авіаційний, водний, автомобільний, залізничний, трубопровідний, лінії електропередач, змішаний). Під способом переміщення розуміються особливості договору на перевезення та наявність перевізника, відправника та одержувача товарів, відповідно до чого виділяються такі способи переміщення, як: вантажні відправлення, супроводжуваний багаж, несупроводжуваний багаж, ручна поклажа, міжнародні поштові відправлення, міжнародні експрес-відправлення. Відповідно до Митного

кодексу України, товари і транспортні засоби, з моменту пред'явлення фіскальному органу і до їх випуску відповідно до обраного митного режиму, можуть перебувати на тимчасовому зберіганні під митним контролем. Такі товари і транспортні засоби до завершення митного оформлення з дозволу відповідного фіскального органу розміщуються на складах тимчасового зберігання, митних складах, складах фіскальних органів. Законодавством встановлено обмеження щодо здійснення операцій з товарами, що знаходяться на тимчасовому зберіганні [2].

Пункт пропуску через державний кордон України – це спеціально виділена територія на залізничних та автомобільних станціях, у морських і річкових портах, аеропортах (аеродромах) з комплексом будівель, споруд і технічних засобів, де здійснюються прикордонний, митний та інші види контролю і пропуск через державний кордон осіб, транспортних засобів, вантажів та іншого майна.

У пунктах пропуску через державний кордон України митниці за погодженням з прикордонними військами встановлюють зони митного контролю. Зоною митного контролю вважається частина пункту пропуску на митному кордоні України або в інших місцях території, у межах якої митниця здійснює митний контроль. Зони митного контролю створюються з метою забезпечення фіскальними органами митного контролю та уникнення намагань збоку юридичних та фізичних осіб перемістити через митний кордон товари та інші предмети з порушенням законодавства України.

Порядок доступу та перебування у таких зонах (за винятком посадових осіб, які безпосередньо забезпечують процес митного контролю, і громадян, які проходять митний контроль або уповноважені пред'явити такому контролю товари та інші предмети), а також порядок переміщення товарів за межі зони митного контролю називають режимом зони митного контролю. Під режимом зони митного контролю розуміють встановлені відповідно до законодавства приписи, заборони та обмеження щодо перебування товарів, транспортних засобів та громадян, умови розташування будівель та споруд, а також здійснення виробничої, комерційної та іншої господарської діяльності у зоні митного контролю [9, 170].

Стаття 9 Закону України «Про державний кордон України» визначає, що залізничне, автомобільне, морське, річкове, поромне, повітряне та пішохідне сполучення через державний кордон України здійснюється в пунктах пропуску, що встановлюються Кабінетом Міністрів України відповідно до законодавства і міжнародних договорів України.

З метою запобігання порушенню розкладу руху поїздів митний контроль може здійснюватися поза пунктами пропуску на державному кордоні або в місцях, визначених керівником фіскального органу за погодженням з керівниками залізничної станції.

У виняткових випадках, на вимогу фіскального органу окремі вагони, локомотиви, інші елементи рухомого складу для здійснення митного контролю можуть бути виключені зі складу поїзда, якщо проведення такого контролю у складі поїзда неможливе.

Відправлення залізничних транспортних засобів з місць стоянки здійснюється з дозволу фіскального органу та органу охорони державного кордону України.

Особи, які здійснюють перевезення пасажирів і товарів через митний кордон України автомобільним транспортом, повинні мати відповідні документи, передбачені законами України та міжнародними договорами.

Особи, що переміщують товари під митним контролем автомобільним транспортом, зобов'язані: доставити товари за місцем призначення із збереженням митних забезпечень; не розпочинати розвантаження чи перевантаження товарів без дозволу фіскального органу; пред'явити фіскальному органу документи, необхідні для здійснення митного контролю і митного оформлення товарів; у невідкладних випадках за свій рахунок здійснювати розвантаження, навантаження, розпакування та упакування товарів і пред'являти їх до митного контролю.

Автотранспортний засіб, що використовується для переміщення товарів через митний кордон України, не потребує окремої митної декларації, якщо під час такого переміщення декларуються товари, які перевозяться цим автотранспортним засобом. Відомості про автотранспортний засіб, що перевозить товари, вносяться до митної декларації, якою оформлено ці вантажі, до книжки МДП, передбаченої Митною конвенцією про міжнародне перевезення вантажів із застосуванням книжки МДП (1975 р.) до товарно-транспортних накладних та дорожнього листа, інших супровідних документів, передбачених законодавством.

Фіскальні органи здійснюють митні процедури в зонах митного контролю на території морських та річкових портів, а також в акваторії портів, відкритих для міжнародних перевезень. Зони митного контролю в морських та річкових портах розташовуються в межах, відведених адміністрацією цих портів, територій та акваторій [6].

Порядок створення та функціонування зон митного контролю у морських та річкових портах визначається Кабінетом Міністрів України.

Судно закордонного плавання протягом усього часу стоянки в порту перебуває під митним контролем. Фіскальний орган має право в цей період здійснювати огляд і переогляд судна, пломбування та опечатування його окремих трюмів і приміщень, де знаходяться товари, підстави для ввезення на митну територію України, вивезення за межі митної території України чи транзит через територію України яких відсутні.

Залежно від водотоннажності і призначення суден закордонного плавання їх митне оформлення проводиться в строк, який визначається керівником фіскального органу за погодженням з керівником відповідного органу охорони державного кордону України та іншими контрольними службами. Митне оформлення суден закордонного плавання здійснюється цілодобово у порядку їх прибуття.

Райони розвантаження та завантаження суден закордонного плавання, посадки та висадки пасажирів цих суден, а також місця стоянки суден для здійснення митного контролю визначаються адміністрацією порту з урахуванням функціональної і технологічної діяльності порту та за поданням фіскального органу, погодженням з органом охорони державного кордону України.

Переміщення товарів через митний кордон України повітряним шляхом здійснюється через міжнародні аеропорти, в яких розташовані фіскальні органи. Переміщення товарів через митний кордон України через інші аеропорти та поза місцем розташування фіскальних органів допускається у виняткових випадках за дозволом Кабінету Міністрів України або у разі вимушеної посадки повітряного

судна. Адміністрація міжнародного аеропорту після одержання такого повідомлення зобов'язана забезпечити перевезення посадкових осіб фіскального органу до місця посадки судна або доставити пасажирів, екіпаж, а також товари, що підлягають митному контролю, до фіскального органу. Товари, що перевозяться транзитними авіапасажирами (за винятком товарів, заборонених до транзиту), не підлягають обкладенню податками і зборами та безперешкодно переміщуються в межах зони митного контролю міжнародного аеропорту.

Митний контроль за міжнародними авіап перевезеннями здійснюється фіскальним органом міжнародного аеропорту у взаємодії з контрольними та іншими службами, що беруть участь в оформленні міжнародних повітряних суден та їх екіпажів, вантажів, пасажирів та багажу [7].

Спільні технологічні схеми оформлення міжнародних авіап перевезень та розподіл обов'язків під час їх здійснення затверджуються керівниками авіапідприємства, фіскальним органом та органом охорони державного кордону України. Митний контроль та митне оформлення повітряного судна, яке перевозить офіційні державні делегації, здійснюються без митного огляду.

Підставою для застосування пільгового режиму митного контролю є подання фіскальному органу офіційного повідомлення Міністерства закордонних справ України. Митний контроль товарів, що переміщуються через митний кордон України трубопровідним транспортом та лініями електропередачі, у тому числі з метою транзиту через митну територію України, здійснюється в місцях митного контролю, які визначаються Кабінетом Міністрів України.

Висновки. Під митною процедурою слід розуміти врегульований нормами митного права порядок діяльності посадкових осіб фіскальних органів в межах повноважень, визначених митним законодавством, який спрямований на реалізацію норм митного права у процесі вирішення конкретних справ, пов'язаних із переміщенням громадянами товарів, транспортних засобів та інших предметів через митний кордон України. Забезпечення прав і свобод громадян при здійсненні митних процедур повинне розглядатися як правова категорія, що відображає специфічну діяльність фіскальних органів та їхніх посадкових осіб щодо створення умов, за яких реалізація прав і свобод громадян є безперешкодною і максимально ефективною; їхня охорона здійснюється з метою запобігання найменшій можливості порушення, а захист сприяє відновленню прав та притягненню винної особи до відповідальності.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Конституція України від 28.06.1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Митний кодекс України від 13.03.2012 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua>
3. Про державний кордон України: Закон України від 04.11.1991 р. №1777-12. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua>
4. Про Державну фіскальну службу України : постанова Кабінету Міністрів України від 21.05.2014 р. № 236 // Урядовий кур'єр. – 2014. – № 120. – С. 12-13.
5. Про виконання митних формальностей відповідно до заявленого митного режиму : наказ Міністерства фінансів України від 31.05.2012 р. № 657 // Офіційний вісник України. – 2012. – № 80. – Ст. 3233.
6. Про затвердження переліку пунктів пропуску через державний кордон, в яких здійснюється

переміщення товарів через митний кордон України : постанова Кабінету Міністрів України від 21.05.2012 р. № 435 // Урядовий кур'єр. — 2012. — № 94. — С. 13.

7. Питання пропуску через державний кордон осіб, автомобільних, водних, залізничних та повітряних транспортних засобів перевізників і товарів, що переміщуються ними : постанова Кабінету Міністрів України від 21 травня 2012 р. № 451 // Офіційний вісник України. — 2012. — № 40. — Ст. 1546.

8. Митне право України : навч. посіб. / Ю.В. Іщенко, В.П. Чабан, В.М. Дорогих та ін.; керів. авт. кол. Ю.В. Іщенко, В.П. Чабан. — К. : Юрінком Інтер, 2010. — 296 с.

9. Прусс В.М. Основи митної справи: навч. посібник / В.М. Прусс. — Одеса.: ОНМУ, 2009. — 714 с.

УДК 351.713

Годяк А. І., к.ю.н., доцент кафедри адміністративно-правових дисциплін
Юридичного факультету ЛьвДУВС

Особливості провадження в справах про порушення митних правил в суді першої інстанції

У статті на підставі аналізу положень норм Митного кодексу України та Кодексу України про адміністративні правопорушення розглядаються особливості провадження у справах про порушення митних правил в суді першої інстанції. Запропоновано внести зміни до Митного кодексу України щодо здійснення провадження у справі про порушення митних правил.

Ключові слова: провадження, суд першої інстанції, митні правила, адміністративне правопорушення, відповідальність.

В статье на основании анализа положений норм Таможенного кодекса Украины и Кодекса Украины об административных правонарушениях рассматриваются особенности производства в суде первой инстанции дел о нарушении таможенных правил. Предложено внести изменения в Таможенный кодекс Украины относительно осуществления производства по делу о нарушении таможенных правил.

Ключевые слова: производство, суд первой инстанции, таможенные правила, административное правонарушение, ответственность.

The article is based on analysis of the provisions of the rules of the Customs Code of Ukraine and the Code of Ukraine on administrative offenses the features of the proceedings at first instance cases of violation of customs rules. Proposed amendments to the Customs Code of Ukraine regarding the implementation of proceedings on violation of customs rules.

Key words: proceedings, the court of first instance, customs regulations, administrative offense, liability.

Постановка проблеми. Відповідно до Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо гуманізації відповідальності за правопорушення у сфері господарської діяльності» від 15 листопада 2011 року [1], були внесені зміни, у тому числі, до Кримінального кодексу України, якими, фактично, повністю скасована кримінальна відповідальність за незаконне переміщення товарів та транспортних засобів через митний кордон України. Відбулася така звана декриміналізація контрабанди. Кримінальна відповідальність залишилася лише за незаконне переміщення через митний кордон України